

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

*Осипчук Ольга , Покотило Марина ст. гр. 32-3
Науковий керівник: викладач
землепорядних дисциплін
Русіна Н.Г.
ВСП «Рівненський коледж» НУБіП України*

Україна це країна з великими можливостями та потенціалом. У нас є всі ресурси, щоб досягти високого результату, стати економічно розвиненою державою. Один із головних факторів є земельний фонд України. Земля – неоціненне багатство всього людства, що перебуває під особливою охороною держави [2]. Вона дає нам все, що потрібно для нормального функціонування і праці людей. Отже, що таке земельні ресурси?

Земельні ресурси – запаси земельної території, як просторового базису господарської діяльності і розселення людей, засобу виробництва, її біологічної продуктивності та екологічної сталості середовища життя. Це сільськогосподарські землі та інші земельні ділянки, які використовуються або можуть бути використаними при сучасному рівні розвитку продуктивних сил суспільства в різних галузях діяльності людини.

Землі України за цільовим призначенням поділяються на 9 категорій [2].

Одним із основних споживачів земельних ресурсів є сільське господарство. Сільськогосподарські угіддя займають 42 млн гектарів, або 70% загального фонду країни. 78,9% сільськогосподарських угідь – орні землі (рілля) і багаторічні насадження, 13,0% – пасовища, 8,4% – сіножаті. Найвища частка орних земель – у степових районах (70 – 80%) і лісостеповій зоні. Пасовища зосереджені, в основному, в Карпатах, на Поліссі та в південно-східних степових областях, сіножаті – в долинах рік лісової і лісостепової зон [5]. Саме ґрунт відтворює всі ресурси рослинного і тваринного світів. Ґрунт – природно-історичне органо-мінеральне тіло, що утворилося на поверхні земної кори і є осередком найбільшої концентрації поживних речовин, основою життя та розвитку людства завдяки найціннішій своїй властивості – родючості [1].

За площею сільськогосподарських угідь та ріллі Україна посідає одне з

перших місць в світі (рис.1).

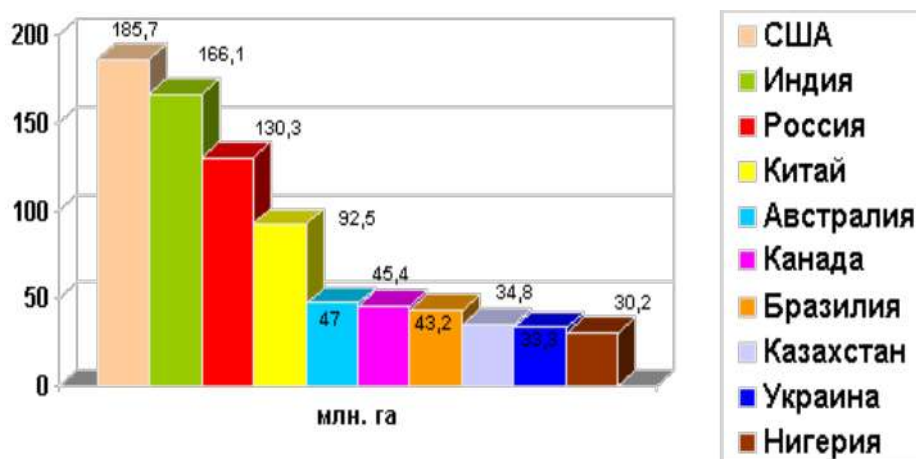

Рис. 1. Найбільші країни світу за розмірами площі ріллі

На даному етапі розвитку сільське господарство зіштовхнулось з проблемами, які погіршують екологічний стан ґрунтів, неможливість їх подальшого використання в сільському господарстві. Найбільш поширеними з них є:

- антропогенний фактор;
- нераціональне природокористування;
- деградація ґрунтів;
- забруднення ґрунтів;
- самовільне захоплення;
- висока розораність;
- ерозія ґрунтів;
- підтоплення та затоплення.

Вирішення цих проблем потребує: жорсткого контролю використання земельних ресурсів, проведення екологічної експертизи та прийняття відповідних рішень для покращення стану ґрунту.

Особливо гостро проблема використання та контролю земельних ресурсів зачіпає орендне землекористування України. Так сталося, що в результаті проведення земельної реформи в Україні переважає орендне землекористування. Відсутність належного контролю за орендарями земель призводить до: того що орендар на протязі 3-5 років вирощує соняшник на

одному полі має величезний прибуток, а землевласник потім отримує непродуктивну земельну ділянку. Результатом цих дій є зниження складу гумусу у ґрунтах. За твердженням професора О.П. Канаша в середньому вміст гумусу складає в ґрунтах України станом на 1991 рік до 2%, а станом на 2012 рік за приблизними оцінками складає в районі 1%. А як відомо один міліметр гумусу утворюється за термін, який складає від 300 до 1000 років.

Деградація ґрунтів несе за собою погіршення корисних властивостей та родючості ґрунту внаслідок впливу антропогенних та природніх факторів.

Потрібно контролювати якісні та корисні властивості ґрунтів, своєчасно підвищувати їх вміст у ґрунті. Самовільне захоплення ґрунтів призводить до катастрофічних наслідків. Неможливість контролю розораності та будівництва на високопродуктивних землях без зняття верхнього шару призвело до проблеми використання землі не за цільовим призначенням.

Найбільш поширеними видами ерозії є вітрова та водна. Обидні негативно впливають цілісність ґрунтового покриву. Вітрова у свою чергу видуває верхній шар та знищує рослини, які ростуть у верхніх шарах та погано закріплені. Негативним наслідком водної ерозії є змив і розмив ґрунту, які відбуваються на схилах. Кожного року відбувається втрата врожаю, від ерозії. Ще відбувається утворення ярів. Це відбувається від причин змиву лесових порід від атмосферних опадів та танення снігу. Процеси підтоплення і затоплення розвиваються в умовах неправильного штучного зрошення. Вони мають на меті знищення рослинності, неможливість використання земель у сільському господарстві.

Шляхи вирішення покращення використання земельних ресурсів є наступними:

Крок перший. Зміна законодавства про оренду землі. Збільшення строку укладання договору оренди землі до 8 років. Адже 8 років – це термін, який потрібен для проходження повного циклу сівозміни.

Крок другий. Проведення щорічних лабораторних аналізів та оновлення паспорту поля, щодо вмісту азоту, калію і гумусу загалом.

Крок третій. Впровадження контурно-меліоративної організації території та комплекс протиерозійних заходів.

Крок четвертий. Збереження природних ландшафтів, проведення агроландшафтної організації території.

Отже, земельні ресурси відіграють визначальну роль в існуванні нашої планети, обумовлюючи функціонування та використання інших природних ресурсів (атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод, рослинного і тваринного світу). Вони є просторовою базою для розміщення та функціонування усіх з видів людської господарської діяльності, головним засобом виробництва в сільському і лісовому господарстві, в їхніх надрах сконцентровані усі поклади корисних копалин. Потрібно зрозуміти, що не раціональне та небережливе використання земельних ресурсів, призведе до катастрофічних наслідків з неможливістю повернення до початкової стадії.

Загалом дуже велика розораність земельних ресурсів України, яка є наслідком використання низькопродуктивних технологій ведення сільського господарства минулого століття, та не відрегульована законодавча база помножена на соціальну нерівність та низький ступінь законодавчої прозорості судової системи, відсутність культури ведення бізнесу в нашій країні є причиною знищення українських чорноземів. Адже тільки так можна охарактеризувати ці процеси, які у даний час відбуваються на наших очах.

Саме тому обов'язком молодих спеціалістів нашої галузі є підняття всіх цих проблем, з подальшим їх вирішенням.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про охорону земель» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/962-15>
2. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> .
3. Земельна реформа та шляхи її реалізації - Хмельницький: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної

влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. – 2012. – 102 с.

4. Ступень М.Г. и др. Теоретичні основи державного земельного кадастру / Навч. посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.; За заг. ред. М. Г. Ступеня. – 2-ге видання, стереотипне. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006. – 336 с.

5. http://uk.wikipedia.org/wiki/Сільське_господарство_України.